

Krajský soud v Ústí nad Labem
Národního odboje 1274
400 92 Ústí nad Labem 50

datovou schránkou

V Praze dne 28. 12. 2019

Žalobce: **Ústecké šrouby, z. s.**
IČ 04316509
se sídlem Velká Hradební 322/53, 400 01 Ústí nad Labem
ID DS: x6gbs2j

zastoupen JUDr. Petrou Humlíčkovou, Ph.D., advokátkou ev. č.
ČAK 16804, IČO 04770099, se sídlem Na Výsledku I 1523/3,
140 00 Praha 4

Žalovaný: **Krajský úřad Ústeckého kraje**
IČ 70892156
se sídlem Velká hradební 3118/48, 400 01 Ústí nad Labem
ID DS: t9zbsva

Zúčastnění: **Statutární město Ústí nad Labem**
IČ 00081531
se sídlem Velká hradební 2336/8, 400 01 Ústí nad Labem

Stop tunelům, z. s.
IČ 22879552
se sídlem Na Valech 3, 400 01 Ústí nad Labem

Pankrácká společnost, z. s.
IČ 26666154
se sídlem Hudečkova 12/1097, 140 00 Praha 4

Doplnění žaloby proti rozhodnutí správního orgánu
podané dle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu
správního (dále jen „SŘS“)

Správní poplatek bude zaplacen k výzvě soudu.

Přílohy:

- plná moc

I. Rekapitulace

Rozhodnutím ze dne 11. 3. 2019, č. j. MMUL/OŽP/OP/35155/2019/ResB, povolil Magistrát města Ústí nad Labem kácení 26 stromů v aleji E. Krásnohorské v Ústí nad Labem. Na základě odvolání vydal Krajský úřad Ústeckého kraje rozhodnutí ze dne 24. 10. 2019, č. j. KUUK/145426/2019/ZPZ (napadené rozhodnutí), kterým změnil prvostupňové rozhodnutí tak, že se kácení částečně povoluje, upravil rozsah náhradní výsadby a podmínky kácení (výrok 1), a ve zbytku rozhodnutí zrušil a řízení z části zastavil (výrok 2) a z části vrátil k novému projednání (výrok 3). Žalobou ze dne 27. 12. 2019 napadl žalobce výrok 1 napadeného rozhodnutí. Žalobce nyní žalobu doplňuje.

II. Nesplnění podmínek pro povolení kácení

Dle § 8 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále jen „ZOPK“): *„Ke kácení dřevin je nezbytné povolení orgánu ochrany přírody, není-li dále stanoveno jinak. Povolení lze vydat ze závažných důvodů po vyhodnocení funkčního a estetického významu dřevin. Povolení ke kácení dřevin na silničních pozemcích může orgán ochrany přírody vydat jen po dohodě se silničním správním úřadem“.*

Z formulace tohoto ustanovení by se mohlo zdát, že funkční a estetický význam je pouze jakousi veličinou, kterou musí orgán ochrany přírody stanovit před povolením kácení, například pro účely uložení náhradní výsadby. Nejvyšší správní soud však toto ustanovení vykládá odlišně, například v rozsudku ze dne 21. 8. 2008, č. j. 4 As 20/2008-84: *„Podle čl. 11 odst. 3 Listiny základních práv a svobod vlastnictví zavazuje. Nesmí být zneužito na újmu práv druhých anebo v rozporu se zákonem chráněnými zájmy. Jeho výkon nesmí poškozovat lidské zdraví, přírodu a životní prostředí nad míru stanovenou zákonem. V daném případě se zákonné omezení výkonu vlastnického práva projevuje právě tím, že vlastník pozemku může pokácet stromy na tomto pozemku rostoucí pouze s povolením orgánu ochrany přírody, který musí objektivně posoudit a náležitě odůvodnit, zda zájem vlastníka na pokácení dřevin převyšuje konkurující veřejný zájem na jejich zachování. Správní orgán přitom váží estetický a funkční význam dřevin na straně jedné a závažnost důvodů pro jejich pokácení na straně druhé, aby mohl rozhodnout, zda pokácení dřevin povolí.“*

Z metodického pokynu Odboru obecné ochrany přírody a krajiny Ministerstva životního prostředí k aplikaci § 8 a § 9 zákona (Věstník MŽP, ročník XIV, červenec-srpen 2014, částka 5 i Věstník MŽP, ročník XXVII, březen 2017, částka 3) vyplývá, že závažné důvody pro kácení dřevin jsou skutečnosti, které nelze účinně eliminovat přiměřenými a obvykle dostupnými prostředky nebo postupy jinak, než pokácením dřeviny.

Správní orgán je tudíž v řízení o povolení kácení povinen vyhodnotit, zda existují závažné důvody ke kácení (skutečnosti, které nelze účinně eliminovat přiměřenými a obvykle dostupnými prostředky nebo postupy jinak, než pokácením dřeviny), poté vyhodnotit funkční a estetický význam dřevin a provést vážení veřejného zájmu na zachování dřeviny, daného jejím funkčním a estetickým významem, se zájmy vlastníka na pokácení dřevin.

a. Neexistence závažných důvodů ke kácení

Žalovaný v napadeném rozhodnutí ke stromu s inventárním číslem A01335 uvádí: *„V tabulce přiložené k žádosti je strom hodnocen: provozní bezpečnost 2 (zhoršená), poškozený habitus, silně proschlá, jedná se o torzo, hniloba v ranách, mrazové kýly, perspektiva c (neperspektivní), naléhavost zásahu 1 (vysoká priorita). Při ohledání bylo zjištěno, že celý strom je nahnutý na stranu, má ustupující jednostrannou korunu. Celkový vzrůst stromu a objem koruny je v rámci aleje*

podprůměrný. Vzhledem k náklonu stromu a jednostranné koruně má strom sníženou stabilitu a zhoršenou provozní bezpečnost. Strom neobrustá sekundárními výhony k nahrazení chybějící části koruny, nelze tedy předpokládat jeho dostatečnou vitalitu na to, aby se po případném zásahu (ošetření) charakteristiky stromu v budoucnu vylepšily. (...) Důvody pro povolení kácení – špatný zdravotní stav a snížená provozní bezpečnost – byly v rámci řízení prokázány a převyšují význam stromu a zájem na jeho zachování.“

Znalec ovšem v odpovědích na otázky 1.1–1.7 uvádí, že na kmeni nejsou viditelná závažná poškození, koruna není silně proschlá ani neustupuje stářím, nejde o torzo, náklon je přirozený a nemá vliv na provozní bezpečnost, strom oproti tvrzení žalovaného obrůstá sekundárními výhony a znalec navrhuje odstranit břečťan a ošetřit zalomenou větev. Skutečnosti považované žalovaným za závažné důvody ke kácení znalecký posudek buď vyvrací, nebo nabízí konkrétní přiměřené a obvykle dostupné péstební zásahy k jejich odstranění. Závažné důvody ke kácení tudíž nejsou dány.

Ke stromu s inventárním číslem A01343 žalovaný uvádí: *„V tabulkovém přehledu je strom hodnocen: provozní bezpečnost 2, puklina na kmeni od báze až do výšky 2 m, na protilehlé straně je také puklina, doupný strom, ulomené větve v koruně, silně proschlý, další dutiny s pokročilou hnilobou v koruně stromu, perspektiva c, naléhavost 1. Při ohledání bylo potvrzeno, že kmenem stromu podélně probíhá puklina, viditelná na obou protilehlých stranách kmene. Soudržnost kmene a statika celého stromu je tedy vážně narušena. Nebezpečí statického selhání je na pohled zřejmé a není možné je eliminovat vazbou, ořezem nebo jiným způsobem. Vzrůst tohoto stromu je v rámci aleje nadprůměrný, stejně jako je nadprůměrný jeho funkční a estetický význam. Závažné narušení statiky tohoto stromu je však v tomto případě jednoznačně prokázáno a představuje závažný důvod pro povolení kácení.“*

Znalec však v odpovědích na znalecké otázky č. 2.1-2.6 uvádí, že koruna je ve velmi dobrém stavu bez výrazných známek prosychání, podélná rýha je dobře zavalená a zahojená, a navrhuje odstranit suché větve a instalovat dynamické vazby, jejichž použití žalovaný bez jakéhokoliv odůvodnění zavrhl. Skutečnosti považované žalovaným za závažné důvody ke kácení znalecký posudek buď vyvrací, nebo nabízí konkrétní přiměřené a obvykle dostupné péstební zásahy k jejich odstranění. Závažné důvody ke kácení tudíž nejsou dány.

Ke stromu s inventárním číslem A01369 žalovaný uvádí: *„hodnocení stromu: provozní bezpečnost 2, silně proschlý, odumírá, dutina na kmeni osídlená vosami, perspektiva c, naléhavost 1. Při ohledání bylo zjištěno, že dutina je v místě praskliny, vedoucí od místa odřezané větve. Dřívější ořez tedy patrně byl proveden chybně tak, že voda zatékala dovnitř rány a iniciovala rozvoj hniloby. Současný stav zřetelně svědčí o poruše, probíhající celou spodní částí kmene a narušující statiku stromu. Vzrůst tohoto stromu je v rámci aleje průměrný, s průměrným estetickým a funkčním významem. Závažné narušení statiky je závažným důvodem pro povolení kácení“.*

Znalec ale v odpovědích na otázky 3.1-3.4 uvádí, že koruna je zdravá, bez výrazného prosychání, strom je vitální, kmen i pata kmene jsou nepoškozené, a navrhuje provést ošetření ran, vyčištění a zmenšení korního hřebínku větvení, instalaci dynamické vazby a zajištění dutiny prskyřičnou stříškou proti vtékání dešťové vody. Skutečnosti považované žalovaným za závažné důvody ke kácení znalecký posudek buď vyvrací, nebo nabízí konkrétní přiměřené a obvykle dostupné péstební zásahy k jejich odstranění. Závažné důvody ke kácení tudíž nejsou dány.

Ke stromu s inventárním číslem A01371 žalovaný uvádí: *„hodnocení stromu: provozní bezpečnost 2, zlámané větve, suché větve, prosychá, tlakové vidlice, puklina na kmeni po vylomené větvi, perspektiva c, naléhavost 1. Při ohledání byly zjištěny rozsáhlé podélné otevřené dutiny („kanoe“) pouze se zbytkovým dřevem po obvodu na dvou ze tří kosterních větví. Tyto rozsáhlé dutiny v šikmo postavených*

kosterních větvích snižují jejich pevnost a odolnost k namáhání při zdolávání povětrnostních vlivů, působí zatékání dešťové vody do kmene a představují tak vstupní místo pro rozvoj infekce. Spolu s tlakovým větvením těchto kosterních větví představují viditelné narušení provozní bezpečnosti stromu a jsou závažným důvodem [sic] pro povolení kácení tohoto stromu.“

Znalec nicméně v odpovědích na otázky č. 4.1-4.4 uvádí, že koruna neprosychá, suché větve jsou pouze ve spodních patrech v zástinu koruny, jizva po vylomené větvi není puklinou, kmen i pata kmene je zdravá, boulovitost nemá vliv na vitalitu ani na stabilitu stromu, a navrhuje začistit zlámané větve, provést řez nebo zhotovení stříšky proti zatékání, instalaci dynamické vazby, snížení počtu výhonů v obvodovém větvení a vyčistit místo v kosterním větvení. Skutečnosti považované žalovaným za závažné důvody ke kácení znalecký posudek buď vyvrací, nebo nabízí konkrétní přiměřené a obvykle dostupné péstební zásahy k jejich odstranění. Závažné důvody ke kácení tudíž nejsou dány.

Důkaz:

- *Znalecký posudek Ing. Tomáše Forala ze dne 11. 12. 2019, č. 200/28/2019*

b. Nevyhodnocení estetického a funkčního významu dřevin

Žalovaný provedl vyhodnocení estetického a funkčního významu pouze ve vztahu k aleji jako celku, a dospěl k závěru, že *„Estetický význam aleje jako celku je mimořádný vzhledem k její délce, počtu stromů, jejich stáří, plné zapojení korun vytvářející klenbu. Alej El. Krásnohorské bezesporu patří k nejvýznamnějším alejím města Ústí nad Labem“* a *„Význam aleje jako celku pak spočívá v plnění historické a urbanistické funkce (alej u staré úvozové cesty, rozčlenění zástavby, pobytové a rekreační místo, pěší spojovací komunikace), hygienické, meliorační a mikroklimatické funkce (protierozní, zvlhčování vzduchu, snižování prašnosti, mírnění teplotních rozdílů, uvolňování silic), ekologické funkce (biotop pro druhy hmyzu, ptáků, savců, hub)“*.

Takové vyhodnocení však není pro rozhodování o povolení kácení jednotlivých dřevin použitelné. Vzhledem k tomu, že je nutno provést vážení veřejného zájmu na zachování dřeviny, daného jejím funkčním a estetickým významem, se zájmy vlastníka na pokácení dřevin, musí být vyhodnocen funkční a estetický význam každého stromu zvlášť. Poměřovat zájmy vlastníka na pokácení jednotlivých stromů s estetickým a funkčním významem celé aleje by bylo možno pouze v případě, že by pokácením jednotlivých stromů zanikl význam aleje jako celku. To však žalovaný v napadeném rozhodnutí netvrdí.

Hodnocení aleje jako celku je navíc nesprávné, neboť žalovaný opomíjí znalcem identifikované funkce biologické (vytváření přírodních refugií, posílení a stabilizace ekologických vazeb), asanační funkce (plošné zlepšování negativních jevů spojených s městskou zástavbou a vytváření vhodného poměru světla a stínu), izolační funkce (ochranu okolí před nepříznivými účinky výfukových plynů, prachu, hluku, zápachu a dalších jevů spojených se zástavbou na sídlišti), naučnou funkci (zprostředkovávání a umocnění působení efektů přírodního prostředí pro vzdělávání, poznávání přírodních jevů a výchovu k estetice, kultuře a ochraně přírody) a kulturní funkci (uchovávání a zvýraznění kulturního charakteru aleje vznikajícího při určitém způsobu využívání území a utvářející osobitý ráz související s činností člověka).

Žalovaný v napadeném rozhodnutí ke stromu s inventárním číslem A01335 uvádí: *„Estetický význam stromu je vzhledem k náklonu a jednostranné koruně podprůměrný. Funkční význam je také podprůměrný vzhledem k podprůměrnému vzrůstu a menší listové ploše.“*

Takové hodnocení je nesrozumitelné a nepřezkoumatelné. Není zřejmé, na jaké škále a na základě jaké metodiky je hodnocení žalovaného provedeno. Pokud má alej jako celek mimořádný estetický význam, znamená to, že strom s podprůměrným estetickým významem v rámci této aleje má estetický význam velmi vysoký? Pokud má strom podprůměrný funkční význam, znamená to, že plní všechny funkce podprůměrně, nebo plní pouze malou část, zato nadprůměrně? Na základě takto obecného konstatování nelze určit, zda jsou funkce stromu v lokalitě nahraditelné, natož provést vážení veřejného zájmu na zachování dřeviny, daného jejím funkčním a estetickým významem, se zájmy vlastníka na pokácení dřevin.

Znalec k hodnocení v odpovědi na otázky č. 1.2 a 1.5 uvádí: „*Menší vzrůst stromu nijak nesnižuje estetický ani funkční význam aleje, nedá se klasifikovat jako podprůměrný (...) jeho funkční a biologický potenciál je nadprůměrný.*“ Část hledisek použitých žalovaným k vyhodnocení estetického a funkčního významu stromu byla znalcem vyvrácena, ve zbytku je hodnocení nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost a nedostatek důvodů, neboť není zřejmé, z jakých podkladů žalovaný při hodnocení vycházel (např. metodika hodnocení nebo alespoň škála, na které je hodnocení prováděno) a jakými úvahami se řídil.

Ke stromu s inventárním číslem A01343 žalovaný uvádí: „*Vzrůst tohoto stromu je v rámci aleje nadprůměrný, stejně jako je nadprůměrný jeho funkční a estetický význam.*“

Takové hodnocení je nesrozumitelné a nepřezkoumatelné. Není zřejmé, na jaké škále a na základě jaké metodiky je hodnocení žalovaného provedeno. Pokud má alej jako celek mimořádný estetický význam, znamená to, že strom s nadprůměrným estetickým významem v rámci této aleje má estetický význam jedinečný, popřípadě unikátní? Pokud má strom nadprůměrný funkční význam, znamená to, že plní všechny funkce nadprůměrně, nebo plní pouze část, zato jedinečně či unikátně? Na základě takto obecného konstatování nelze určit, zda jsou funkce stromu v lokalitě nahraditelné, natož provést vážení veřejného zájmu na zachování dřeviny, daného jejím funkčním a estetickým významem, se zájmy vlastníka na pokácení dřevin.

Ke stromu s inventárním číslem A01369 žalovaný uvádí: „*Vzrůst tohoto stromu je v rámci aleje průměrný, s průměrným estetickým a funkčním významem.*“

Takové hodnocení je nesrozumitelné a nepřezkoumatelné. Není zřejmé, na jaké škále a na základě jaké metodiky je hodnocení žalovaného provedeno. Pokud má alej jako celek mimořádný estetický význam, znamená to, že strom s průměrným estetickým významem v rámci této aleje má estetický význam mimořádný? Pokud má strom průměrný funkční význam, znamená to, že plní všechny funkce průměrně, nebo plní část podprůměrně a část nadprůměrně? Na základě takto obecného konstatování nelze určit, zda jsou funkce stromu v lokalitě nahraditelné, natož provést vážení veřejného zájmu na zachování dřeviny, daného jejím funkčním a estetickým významem, se zájmy vlastníka na pokácení dřevin.

Znalec k hodnocení v odpovědi na otázku č. 3.3 uvádí: „*Estetický i funkční význam stromu v aleji je vysoký, nikoliv průměrný. Různě vysoké koruny alej estetiky nenarušují. Funkce každého stromu v aleji je z hlediska ekologického, hygienického, mikroklimatického i společenského vysoká.*“ Část hledisek použitých žalovaným k vyhodnocení estetického a funkčního významu stromu byla znalcem vyvrácena, ve zbytku je hodnocení nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost a nedostatek důvodů, neboť není zřejmé, z jakých podkladů žalovaný při hodnocení vycházel (např. metodika hodnocení nebo alespoň škála, na které je hodnocení prováděno) a jakými úvahami se řídil.

Ke stromu s inventárním číslem A01371 žalovaný uvádí: „*Vzrůst tohoto stromu lze vyhodnotit jako průměrný, s průměrným estetickým a funkčním významem.*“

Takové hodnocení je nesrozumitelné a nepřezkoumatelné. Není zřejmé, na jaké škále a na základě jaké metodiky je hodnocení žalovaného provedeno. Pokud má alej jako celek mimořádný estetický význam, znamená to, že strom s průměrným estetickým významem v rámci této aleje má estetický význam mimořádný? Pokud má strom průměrný funkční význam, znamená to, že plní všechny funkce průměrně, nebo plní část podprůměrně a část nadprůměrně? Na základě takto obecného konstatování nelze určit, zda jsou funkce stromu v lokalitě nahraditelné, natož provést vážení veřejného zájmu na zachování dřeviny, daného jejím funkčním a estetickým významem, se zájmy vlastníka na pokácení dřevin.

Znalec k hodnocení v odpovědi na otázku č. 4.3 uvádí: „*Strom je středního vzrůstu. Strom je mimořádně esteticky i funkčně významný jako každý v celé aleji. Alej vykácením jakéhokoliv stromu bude esteticky i funkčně poškozena (díry mezi zbylými korunami, větší náchylnost zbylých stromů k nepříznivým povětrnostním vlivům)*“. Část hledisek použitých žalovaným k vyhodnocení estetického a funkčního významu stromu byla znalcem vyvrácena, ve zbytku je hodnocení nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost a nedostatek důvodů, neboť není zřejmé, z jakých podkladů žalovaný při hodnocení vycházel (např. metodika hodnocení nebo alespoň škála, na které je hodnocení prováděno) a jakými úvahami se řídil.

c. Neprovedení vážení zájmů

Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 10. 5. 2013, č. j. 6 As 65/2012-161, uvedl: „*Zásada ochrany veřejného zájmu spočívající v hledání a přijímání takových řešení, která jsou v souladu s veřejným zájmem, je rovněž jednou ze základních zásad správního řízení, zakotvenou v § 2 odst. 4 správního řádu. Formulace "soulad přijatého řešení s veřejným zájmem" pak znamená aplikaci ustanovení zákonů vyjadřujících obecně jednotlivé veřejné zájmy v konkrétních případech. Přitom ve správním řízení mnohdy stojí několik veřejných zájmů proti sobě (či alespoň nejsou zcela v souladu) a není možné, aby nakonec přijaté řešení bylo v souladu se všemi veřejnými zájmy, které s rozhodovanou věcí souvisejí. Dále je třeba zdůraznit, že správní orgány nemají veřejný zájem samy formulovat, to je zásadně úkolem moci zákonodárné, naopak "úkolem správních orgánů je při aplikaci zákonů, které jednotlivé veřejné zájmy definují, v jednotlivých případech takto obecně formulované veřejné zájmy konkretizovat" (srov. Vedral, J. Správní řád: komentář. 2. vyd. Praha: Ivana Hexnerová – Bova Polygon, 2012, s. 100).*“

V témže rozsudku Nejvyšší správní soud poskytl návod, jakým způsobem poměřovat veřejné zájmy: „*V případě vážení dvou veřejných zájmů, které jsou v kolizi, obdobně jako v případě kolize základních práv, musí správní úřad totiž nejprve řádně určit a individualizovat na konkrétní případ oba veřejné zájmy, které jsou ve hře, a poté porovnat závažnost obou v kolizi stojících veřejných zájmů s tím, že zásah do žádného z obou chráněných veřejných zájmů nesmí svými negativními důsledky přesahovat pozitiva. Při řešení kolize veřejných zájmů je třeba, aby bylo zachováno maximum z obou kolidujících zájmů, přičemž by mělo být identifikováno jádro a periferie kolidujícího veřejného zájmu a z obou veřejných zájmů, které jsou ve hře, by mělo být zachováno alespoň jejich jádro.*“

Vedral uvádí, že „*veřejné zájmy jsou v řadě případů jen více či méně společnými soukromými zájmy jednotlivců a jejich skupin*“¹. Vomáčka uvádí, že „*ryze soukromý zájem se může stát (zároveň) veřejným zájmem tím, že je mu přiznán status veřejného zájmu, obvykle na základě určité míry obecné*

¹ Vedral, J. Správní řád: komentář. 2. vyd. Praha: Ivana Hexnerová – Bova Polygon, 2012, str. 100

*prospěšnosti, která může být dána různými aspekty ekonomickými, hospodářskými, sociálními nebo politicko-strategickými (či jejich kombinací)*². Žalobce se domnívá, že výše uvedené kroky nezbytné k provedení vážení veřejných zájmů je nutné přiměřeně použít i v případě vážení veřejných zájmů se zájmem soukromým.

Prvostupňové rozhodnutí namísto vážení zájmů pouze konstatuje: „*Důvodem žádosti je špatný zdravotní stav a zhoršená provozní bezpečnost stromů. Správní orgán shledal důvody jako opodstatněné. Z výše uvedených důvodů bylo po vyhodnocení estetického a funkčního významu a na základě poznatků zjištěných při výše uvedeném místním šetření rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.*“

Napadené rozhodnutí uvádí: „*U výše uvedených stromů (...) byly zjištěny závažné poruchy stability nebo pokročilá fáze odumírání, které za současného stavu i bez rozvoje dalších varovných příznaků mohou zapříčinit náhlý pád stromu. Z důvodu vysoké frekvence pohybu osob a tedy velkých nároků na provozní bezpečnost této aleje je zajištění bezpečnosti závažným důvodem, který převažuje nad zájmem ponechání stromů.*“

Ani jedno ze správních rozhodnutí tudíž ani náznakem neprovádí vážení zájmů, natož aby předtím jednotlivé zájmy určilo, individualizovalo a identifikovalo jádro a periferii těchto zájmů. Rozhodnutí jsou v této části nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů.

d. Nestanovení způsobené ekologické újmy

V případě povolení kácení mělo být posledním krokem stanovení způsobené ekologické újmy a zdůvodnění způsobu, kterým bylo žadateli uloženo ekologickou újmu kompenzovat. Ani tato úvaha se v prvostupňovém rozhodnutí nenachází a spis neobsahuje ani základní údaje pro stanovení výše ekologické újmy.

Zdejší soud se v rozsudku ze dne 22. 5. 2013, č. j. 15 A 36/2011–100, uvedl: „*V daném konkrétním případě v prvoinstančním rozhodnutí je uvedeno ve vztahu k hodnotě kácených dřevin pouze obecné a značně neurčité hodnocení hodnoty kácených dřevin bez jakékoliv konkrétní kvantifikace. Ze samotného odůvodnění rozhodnutí není zjištělné, jakou dendrologickou hodnotu měly jednotlivé dřeviny (viz „vesměs průměrné dendrologické hodnoty“). Není rovněž zjištělné věkové složení kácených dřevin (viz „převládá přestárlá kulturní vegetace a mladá náletová zeleň“). Není již vůbec patrné druhové složení kácených dřevin. Ve vztahu k počtu nových vysazovaných dřevin správní orgán pouze konstatuje, že se jedná o téměř osminásobek dřevin kácených, aniž by uvedl jakýkoliv důvod či uvážení, které jej vedly ke stanovení zrovna takového počtu.*“ Oproti tomuto rozsudku neobsahuje nyníjší rozhodnutí vůbec žádnou úvahu o hodnotě kácených dřevin, natož konkrétní kvantifikaci.

Je pravdou, že zákon o ochraně přírody a krajiny při použití čistě jazykového výkladu neobsahuje výslovnou povinnost vyčíslit způsobenou ekologickou újmu. Logicky je však vyčíslení ekologické újmy nezbytným krokem k uložení přiměřené náhradní výsadby. Podpůrně lze vyjít z metodického pokynu Odboru obecné ochrany přírody a krajiny Ministerstva životního prostředí k aplikaci § 8 a § 9 zákona (Věstník MŽP, ročník XIV, červenec-srpen 2014, částka 5): „*Náhradní výsadba (viz bod 2.14) ve vazbě na § 9 ZOPK představuje nástroj, kterým je realizována kompenzace ekologické újmy vzniklé pokácením dřevin. Náhradní výsadbu je potřeba stanovovat přiměřeně, to znamená v přiměřené výši vzhledem k hodnotě kácené dřeviny, resp. k ekologické újmě, která kácením dřeviny vznikla. Úvaha o*

² Vomáčka, V. *Poměřování veřejných zájmů v ochraně přírody a krajiny*. 2019. Rigorózní práce. Právnická fakulta Univerzity Karlovy, str. 151.

ekologické újmě vzniklé kácením dřevin je součástí vyhodnocení funkčního a estetického významu dřevin, prováděného OOP v rámci vedeného správního řízení o povolení kácení (viz bod 3.1.6). Součástí správní úvahy je odůvodnění případného neuložení náhradní výsadby. Ke stanovení rozsahu náhradní výsadby (počtu, velikosti jedinců, taxonu a délky povýsadbové péče) je vhodné použít postup podle aktuální verze metodiky Agentury ochrany přírody a krajiny ČR Oceňování dřevin rostoucích mimo les včetně výpočtu kompenzačních opatření za kácené nebo poškozené dřeviny. Metodika a příslušná softwarová aplikace (internetová kalkulačka) oceňování dřevin je dostupná na www.ocenovanidrevin.nature.cz. OOP náhradní výsadbu ukládá vždy, dospěje-li ve správní úvaze k tomu, že kácením dřevin dojde k ekologické újmě“. Totožné znění je obsaženo i v aktualizované Metodické instrukci odboru obecné ochrany přírody a krajiny a odboru legislativního MŽP k aplikaci § 8 a § 9 zákona č. 114/1992 Sb. (Věstník MŽP, ročník XXVII, březen 2017, částka 3).

e. Neuložení přiměřené náhradní výsadby

Dle § 9 odst. 1 ZOPK „Orgán ochrany přírody může ve svém rozhodnutí o povolení kácení dřevin uložit žadateli přiměřenou náhradní výsadbu ke kompenzaci ekologické újmy vzniklé pokácením dřevin. Současně může uložit následnou péči o dřeviny po nezbytně nutnou dobu, nejvýše však na dobu pěti let.“

Prvostupňové rozhodnutí uvádí: „Jako kompenzaci vzniklé ekologické újmy může správní orgán uložit náhradní výsadbu. Podle § 9 zákona je pouze na správní úvaze orgánu ochrany přírody, zda povinnost kompenzování ekologické újmy vzniklé pokácením dřevin uloží, či nikoliv, neboť se jedná o kompenzaci ekologické újmy vzniklé jednáním orgánem ochrany přírody povoleným (...) Jako částečná kompenzace ekologické újmy vzniklé a s ohledem na zachování funkce prostoru (uliční stromořadí) je uložena náhradní výsadba 45 ex. jako obnova aleje, kdy v rámci náhradní výsadby budou nahrazeny stromy pokácené a doplněny stávající proluky“.

Oproti tomu odborná literatura uvádí: „Jedním z neuralgických bodů práva ochrany dřevin rostoucích mimo les je spor o význam slova „může“ v ust. § 9 odst. 1 ZOPK (...) Vypořádat se s významem slova „může“ tak, že uložení náhradní výsadby je nepovinné a orgán ochrany přírody tedy není povinen nikomu zdůvodňovat, proč náhradní výsadbu neuložil (nebo ji uložil v rozsahu, který např. spolek jako účastník řízení považuje za nepřiměřeně malý), je podle našeho názoru jednoznačně v rozporu s právem. Použití slova „může“ v ust. § 9 odst. 1 ZOPK nepochybně nezakládá jakousi libovůli orgánu ochrany přírody, zda NV uloží, nebo neuloží. Slovo „může“ nelze číst izolovaně, ale ve vztahu k dalším ustanovením ZOPK, resp. celého právního řádu. Zásada ochrany veřejného zájmu je vyjádřena např. v ust. § 2 odst. 4 správního řádu, podle § 58 odst. 1 ZOPK je ochrana přírody veřejným zájmem a soudy mnohokrát judikovaly, že: „Je povinností orgánů ochrany přírody především střežit veřejný zájem na ochraně životního prostředí.“ S ohledem na toto všechno lze podle našeho názoru dojít k jedinému adekvátnímu výkladu, že orgán ochrany přírody uloží NV vždy, když kácením dřevin vzniká ekologická újma. Proto pokud orgán ochrany přírody neuloží NV, je povinen to odůvodnit – v tom smyslu, že ekologická újma kácením konkrétních dřevin vzhledem k jejich funkčnímu a estetickému významu nevzniká. Tento výklad podává i metodika MŽP. Je známým faktem, že výklad MŽP dosud není orgány ochrany přírody respektován, a to jak obecními úřady při povolování kácení dřevin, tak leckdy i krajskými úřady jako orgány odvolacími. Na podporu výše uvedeného názoru lze doplnit, že např. podle závěru č. 88 ze dne 26. 3. 2010 poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu (tento závěr se primárně týká ustanovení § 68 odst. 4 správního řádu o podmínkách pro vydání rozhodnutí bez odůvodnění) nesmí mít absence odůvodnění za následek nepřezkoumatelnost rozhodnutí, aby bylo možné posoudit soulad se základními zásadami činnosti správních orgánů, zejména zásadou zákazu zneužití správního uvážení, zásadou legitimního očekávání, zásadou ochrany veřejného zájmu atd.

Pokud je rozhodnutí založené na správním uvážení, nelze bez odůvodnění tohoto uvážení posoudit soulad se zmiňovanými základními zásadami činnosti správních orgánů.“³

Skutečnost, že se prvostupňový orgán rozhodl bez bližšího odůvodnění kompenzovat způsobenou ekologickou újmu pouze částečně, by sama o sobě stačila pro zrušení rozhodnutí. Napadené rozhodnutí však nepřezkoumatelnost uložené náhradní výsadby ještě prohlubuje: *„Krajský úřad při ohledání zjistil, že u dřívějších výsadeb aleji byla zanedbána následná péče a nové stromky v aleji nemají zajištěny vhodné podmínky pro zdárný růst, dlouhodobou perspektivu na daném stanovišti a budoucí náhradu funkcí pokácených vzrostlých stromů. Za této situace není účelné ukládat další náhradní výsadbu mezi vzrostlé alejové stromy. Krajský úřad proto redukoval počet stromů pro náhradní výsadbu na 8 ex. lípy velkolisté a umístil je pouze do spodní části aleje, mezi křížení s ulicemi Veleslavínova a Na Vyhlídce. V této části se podle vytyčovacího plánu nachází pouze 6 alejových stromů, převažují zde proluky a tato část již vizuálně ani netvoří souvislou alejovou řadu. Zároveň zde mladé stromky budou mít vhodné stanovištní podmínky, včetně dostatečného oslunění. Novou výsadbou tak ke stávajícím cca 500 m aleje přibude dalších cca 150 m jednostranné aleje ve spodní části. Ekologická újma tím bude dostatečně kompenzována.“*

Prvostupňový správní orgán považoval náhradní výsadbu 45 stromů za pouze částečnou kompenzaci ekologické újmy způsobené pokácením 26 stromů. Napadené rozhodnutí však bez dalšího uvádí, že ekologická újma bude dostatečně kompenzována při poloviční náhradní výsadbě (8 lip za 7 povolených stromů a „zmizelý“ strom ev. č. A01350). Stejně tak není zřejmé, jak by náhradní výsadba napadeným rozhodnutím přemístěná mimo stávající alej mohla nahradit ekologickou újmu vzniklou pokácením stromů v aleji. Jedině náhradní výsadba provedená na stejném místě, kde dojde ke kácení, může v dlouhodobém měřítku snížit degradaci lokality a zachovat totožné funkce dřevin. Bez náhradní výsadby na místě kácených stromů bude narušena celistvost aleje a tím změněna míra oslunění a snížena schopnost aleje plnit další funkce (biologické, asanační, izolační).

Skutečnost, že žadatel u dřívějších výsadeb zanedbal následnou péči, může být vodítkem při vytváření plánu kontrolní činnosti, ale nemůže hrát roli při rozhodování o stanovení náhradní výsadby a ukládání následné péče. Reakcí na předchozí neplnění povinností by mělo být uložení sankce, nikoliv rezignace na ukládání těchto povinností.

III. Nezjištění okolností důležitých pro ochranu veřejného zájmu

Dle § 50 odst. 3 správního řádu je správní orgán povinen zjistit všechny okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu. Tato povinnost byla prvostupňovým správním orgánem porušena, neboť ačkoliv sám prvostupňový orgán konstatuje výskyt dutin na stromech, nebyl v rámci řízení proveden zoologický průzkum s nepřezkoumatelným zdůvodněním, že *„Většina dutin na stromech určených ke kácení je trvale zamokřována dešťovou vodou, v přístupných dutinách nebyly nalezeny zbytky těl či trusu ohrožených či chráněných živočichů (zbytky těl či trusu suchý troud atd.)“*.

Odvolací orgán si oproti tomu byl vědom možnosti výskytu zvláště chráněných druhů živočichů: *„Ve vyšších částech kmene nebo koruny se však mohou vyskytovat i dutiny, vhodné například jako úkryt pro netopýry, případně i pro hmyz, jeho zjištění je však možné až po pokácení stromů. Proto krajský úřad z důvodu předběžné opatrnosti přijal opatření k ochraně netopýrů i jiných zvláště chráněných druhů tím, že jednak omezil termín kácení mimo období zimování netopýrů, jednak nařídil přítomnost odborně způsobilé osoby při kácení stromů, tato osoba provede prohlídku kmenů na výskyt zvláště*

³ Jelínková, J. a Tuháček, M. *Právní vztahy k dřevinám: praktický průvodce*. Praha: Grada, 2016, str. 45-46. ISBN 978-80-271-0112-2.

chráněných druhů a v případě pozitivního nálezu na místě stanoví neodkladná opatření k jejich ochraně.“

Dle § 50 odst. 2 ZOPK: *„Je zakázáno škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů, zejména je chytat, chovat v zajetí, rušit, zraňovat nebo usmrčovovat. Není dovoleno sbírat, ničit, poškozovat či přemísťovat jejich vývojová stádia nebo jimi užívaná sídla. Je též zakázáno je držet, chovat, dopravovat, prodávat, vyměňovat, nabízet za účelem prodeje nebo výměny“.*

Vzhledem k tomu, že ani žalovaný v řízení nezjistil, zda jsou dutiny vhodné jako úkryt pro netopýry, nebylo postaveno najisto, zda pokácením stromů dojde k ničení sídel užívaných zvláště chráněnými druhy živočichů, pro které je potřeba výjimka dle § 56 ZOPK. Neexistenci této výjimky nelze nahradit tím, že kácení bude omezeno mimo období zimování netopýrů, neboť udělení výjimky dle § 56 ZOPK je podmíněno mimo jiné převahou jiného veřejného zájmu nad zájmem ochrany přírody, a nepostačuje tudíž převaha zájmu soukromého jako v případě povolování kácení dřevin. Taktéž v řízení o povolení kácení není možno stanovit kompenzační opatření a na svých právech jsou zkracovány spolky, které by se řízení dle § 56 ZOPK účastnily (v tomto případě u žalovaného zejména Česká společnost pro ochranu netopýrů).

Skutečnost, že se na stromech nacházejí dutiny využitelné netopýry, potvrzuje i znalec v odpovědích na otázky č. 1.6 a 2.5.

IV. Nestanovení odchylného postupu dle § 5b ZOPK

Dle § 5a odst. 1 písm. b) ZOPK je v zájmu ochrany druhů ptáků, kteří volně žijí na evropském území členských států Evropských společenství, zakázáno úmyslné poškozování nebo ničení jejich hnízd a vajec nebo odstraňování hnízd.

Dle § 5b ZOPK může správní orgán stanovit odchylný postup, pokud neexistuje jiné uspokojivé řešení a jsou splněny další podmínky.

Prvostupňové rozhodnutí k tomu uvádí: *„Dále bylo hodnoceno, zda pokácením dřeviny nemůže dojít k porušení zákazů daných ust. § 5a zákona, konkrétně, zda pokácením dřeviny nedojde k úmyslnému poškozování nebo ničení hnízd a vajec, či odstraňování funkčních hnízd. Případně, zda nedojde k úmyslnému vyrušování významnému z hlediska cílů Evropské směrnice o ptácích (tj. mohlo by mít negativní dopad na populaci daného druhu v území). V případě, že bude splněna druhá podmínka třetího výroku rozhodnutí, tedy, že kácení proběhne v době vegetačního klidu, a tedy i mimo hnízdní období ptáků, nebude mít tato činnost negativní dopad na populaci v daném území, a tudíž se nejedná o rušení významné z hlediska cílů Evropské směrnice o ptácích. V takovém případě není nutné stanovení odchylného postupu dle ust. § 5b zákona.“*

Vyrušování významné z hlediska cílů směrnice o ptácích je zakázáno v § 5a odst. 1 písm. d) ZOPK. Ničení hnízd je však v písm. b) téhož ustanovení zakázáno bez dalšího, a skutečnost, že dle blíže nezdůvodněného závěru prvostupňového správního orgánu nebude rušení významné z hlediska cílů směrnice o ptácích, nemá žádný vliv na potřebnost výjimky dle § 5b ZOPK pro ničení hnízd.

O stanovení odchylného postupu dle § 5b ZOPK se vede samostatné správní řízení, které je ukončeno správním rozhodnutím, majícím obecné náležitosti správního aktu. Ve vztahu k předmětu řízení, kterým je ochrana volně žijících druhů ptáků, se jedná o rozhodnutí konečné. Navazující rozhodnutí o povolení kácení musí předmětné rozhodnutí respektovat; buď jeho závěry převezme a včlení do svého textu, či na text předchozího rozhodnutí přímo odkáže. V každém případě je však obsahem rozhodnutí ve vztahu k ochraně ptáků vázáno. Rozhodnutí o stanovení odchylného postupu může žadateli stanovit

například bližší podmínky pro kácení či uložit transfer; v tomto rozsahu je orgán ochrany přírody rozhodující o povolení kácení co do výroku jeho konečného rozhodnutí vázán rozhodnutím o stanovení odchylného postupu. Rozhodnutí o povolení kácení samo o sobě nemůže prolomit zákaz ničení hnízd, a naopak v řízení o povolení kácení není orgán ochrany přírody oprávněn přezkoumávat závěry, ke kterým dospělo rozhodnutí o stanovení odchylného postupu. Rozhodnutí dle § 5b ZOPK je tudíž podmiňujícím správním aktem pro vydání rozhodnutí o povolení kácení dřevin dle § 8 ZOPK, jde o řetězcí se správní akty. Tento závěr je také v souladu s principem předběžné opatrnosti, neboť před povolením provádění určité činnosti (kácení dřevin) bude postaveno najisto, jaký je dopad povolované činnosti na další složky přírody (volně žijící druhy ptáků).

Skutečnost, že se v korunách nachází hnízda, potvrzuje znalecký posudek v odpovědích na otázky č. 1.6 a 2.5. Povolením kácení před stanovením odchylného postupu tudíž byla podstatně porušena ustanovení o řízení před správním orgánem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

V. Další vady řízení

Správní řízení byla stížena dalšími vadami, z nichž považuje žalobce za nejpodstatnější skutečnost, že předmět řízení byl postaven najisto až v odvolacím řízení a účastníci řízení neměli možnost na tuto procesní situaci reagovat.

Prvostupňový správní orgán nepořídil situační plán, ale vycházel ze zákresu dodaného žadatelem. Při ohledání v rámci odvolacího řízení však bylo zjištěno, že zákres dodaný žadatelem lokalizoval stromy pomocí GPS s přesností +/- 10 metrů a některé stromy vůbec nezachycoval, protože je nepovažoval za součást aleje. Plánek poskytnutý žadatelem není přesný ani relativně, tzn. stromy, které by se měly nacházet v určité pozici vůči jiným stromům, se ve skutečnosti nachází zcela jinde. Situace byla tak nepřehledná, že dokonce i za přítomnosti žadatele při ohledání v rámci odvolacího řízení došlo ke špatnému označení několika stromů, které následně muselo být opravováno (srov. napadené rozhodnutí: *„Lze potvrdit, že při ohledání nejprve došlo k chybné identifikaci stromů A01338, A01339 a A01340. Hned poté byl ale omyl odhalen, způsoben byl tím, že v proluce mezi stromy A01337 a A01338 rostou další dřeviny, které však nejsou zařazeny mezi alejové a není jim přiřazeno inventární číslo“*). Předmět řízení nebylo možno určit ani podle obvodů jednotlivých stromů uváděných žadatelem, neboť znalec naměřil obvody odlišné. V důsledku tohoto zmatení chybně určil jednotlivé stromy i znalec, který podával znalecký posudek v rámci odvolacího řízení.

Žalobce ještě v den konání ohledání na místě zaslal žalovanému své vyjádření, ve kterém mimo jiné uváděl: *„Z výše uvedených důvodů se řízení nachází fakticky na samém počátku. Žadatel upřesnil tvrzení týkající se stavu některých stromů a vymezil, u kterých stromů se domáhá kácení. Za této situace je naprosto nereálné, abychom se k podkladům pro vydání rozhodnutí vyjádřili v řádu jednotek dnů, neboť znalec se musí seznámit s pozměněným číslováním stromů (resp. zanesením správných čísel na jednotlivé stromy na místě) a vypracovat znalecký posudek ve vztahu k aktuálním tvrzením žadatele. Od vydání napadeného rozhodnutí se navíc změnil stav stromů, neboť byl z většiny přesekán břečťan, ořezány suché větve a v několika případech provedena obvodová redukce. Kácení stromů těsně po provedení péče nedává smysl, neboť není zřejmé, jak na provedené zásahy (zejména odstranění břečťanu) zareagují.“*

Žalovaný však na toto vyjádření nijak nereagoval, žádnou dodatečnou lhůtu účastníkům neposkytl a obratem vydal napadené rozhodnutí. Tím však byli účastníci zkráceni na svých procesních právech, zejména právu navrhnout důkazy, činit jiné návrhy, vyjádřit v řízení své stanovisko a vyjádřit se k podkladům rozhodnutí. Žalovaný měl v důsledku zjištění během ohledání buď rozhodnutí zrušit a věc

vrátit k dalšímu řízení, nebo přinejmenším vyrozumět účastníky a poskytnout jim dle § 39 odst. 1 správního řádu přiměřenou lhůtu k provedení úkonu.

VI. Závěrečný návrh

Z výše uvedených důvodů navrhuje žalobce soudu vydat tento

rozsudek:

1. Výrok 1 rozhodnutí Krajského úřadu Ústeckého kraje ze dne 24. 10. 2019, č. j. KUUK/145426/2019/ZPZ, se zrušuje a věc se vrací Krajskému úřadu Ústeckého kraje k novému projednání.
2. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení do 3 dnů od právní moci rozsudku.

VII. Návrh na přiznání odkladného účinku

Dle § 73 odst. 2 SŘS soud na návrh žalobce po vyjádření žalovaného usnesením přizná žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

Přiznání odkladného účinku bude znamenat, že nebude možné provést kácení na základě napadeného rozhodnutí. Zůstane však možnost provést kácení na základě § 8 odst. 4 ZOPK, podle kterého *„Povolení není třeba ke kácení dřevin, je-li jejich stavem zřejmě a bezprostředně ohrožen život či zdraví nebo hrozí-li škoda značného rozsahu. Ten, kdo za těchto podmínek provede kácení, oznámí je orgánu ochrany přírody do 15 dnů od provedení kácení“*.

Žalovaný tvrdí, že důvodem pro povolení kácení jsou závažné poruchy stability nebo pokročilá fáze odumírání. Tyto skutečnosti však nemohou způsobit újmu v případě přiznání odkladného účinku, neboť pokud by stromy skutečně představovaly riziko, bylo by je i po přiznání odkladného účinku možno pokácet dle § 8 odst. 4 ZOPK.

Oproti tomu v případě nepřiznání odkladného účinku vznikne žalobci s jistotou neodčinitelná újma spočívající v pokácení dřevin, o jejichž zachování žalobce touto žalobou usiluje. Ochrana přírody a krajiny je jedním z účelů existence žalobce (srov. výpis ze spolkového rejstříku vedeného zdejší soudem, oddíl L, vložka 9622). Pokud by odkladný účinek nebyl přiznán, ztratila by žaloba na významu a případné vyhovění žalobě by již bylo pouze akademické, bez reálného dopadu na zájmy chráněné žalobcem.

Z výše uvedených důvodů žalobce navrhuje soudu vydat toto

usnesení:

Žalobě se přiznává odkladný účinek.

V Praze dne 28. 12. 2019

Ústecké šrouby, z. s.